

I.

Psi jsou určeni pro život ve smečce a je jedno jestli v psí smečce nebo v lidské smečce. Je zcela jasné, že smečka má fungovat tak, aby společně lovili, rozmnožovali se, vychovávali mláďata a hlavně aby se navzájem i chránili!!!

Každá smečka má přísnou společenskou hierarchii s jasným vyrovnaným a spravedlivým vůdcem

smečky. Lidská smečka, kde pes / psi / žijí je smečka i když v dané rodině je pouze jedna osoba. I tato smečka potřebuje toho svého vůdce. Jestliže se tak nestane, pes se brzy ujme vůdcovství sám, protože mu to velí instinkt. V tomto případě má mnoho lidí již problém navázat vyrovnaný kontakt se svým psem. Pes si totiž tu svoji roli bude vychutnávat a patřičně bude o ní i nadále bojovat aby měl veškerá privilegia z titulu své funkce. Může vrčet, kousat, prostě vyvolávat nebezpečné a nepříjemné situace pokud uděláte něco jiného než co Váš "guru" myslel.

Proto již v počátcích držení mláďete musíme svými gesty mrňouskovi ukázat, že jsme to my, kdo bude "šéfem" naší společné smečky. "Šéf" smečky by měl být vyrovnaný, rozhodný, spravedlivý a hlavně důsledný a zároveň láskyplný, který umí zvýšit hlas, ale i pěkně podrbat na bříšku.

II.

Při každém výcviku, který vyžaduje aktivní spolupráci psa, nesmíme zapomínat, že ani nejhodnější pes nemá pocit povinnosti a spolupracuje pouze potud, pokud mu to působí radost. Proto je zde každý trest nevhodný a neúčinný. Jen návyk nakonec přiměje dobře vycvičeného psa aby dělal co po něm páníček vyžaduje i když na to nemá zrovna náladu.

JE POTŘEBA U PSA NEJDŘÍVE VYPĚSTOVAT POSTOJ !!! ŽE PŘÍSLUŠNÝ CVIK PROVÉST NEMUSÍ, ALE SMÍ !

III.

Je mnoho způsobů, jak se zabývat zvířaty. Jedním z nejhezčích je pozorovat psy v jejich přirozeném prostředí, třeba jak dovedou celé hodiny dovádět na louce, hrát si se svými psími kolegy nebo řešit si problémy bez účasti lidského vměšování.

Ale i v běžném životě musí psi i lidé dodržovat mnoho pravidel, protože jen tak mohou být spokojeni všichni zúčastnění i jejich blízké okolí. Vzhledem k tomu, že člověk je schopen vžít se do určité míry psychiky psa. Pes / zvíře / žije jen ve svém psím světě a vždy se bude chovat jako pes, žijící ve své lidské smečce. Podle definice Heini Hedigera, jednoho z nejvýznamnějších behaviorálních specialistů na psychologii zvířat, je psychologie zvířete souhrnem výzkumu chování plus empatického porozumění. Zvíře se stává osobností, aniž by docházelo k jeho polidštění. Zrušení / odnaučení / nežádoucího / závadného / chování u zvířat musíme rozumět potlačení nějaké naučené reakce. Velký a rozšířený problém ve vztahu ke psovi dělají majitelé, že své miláčky nevědomky a v nesprávnou chvíli za něco odměňují nebo je uklidňují. Mnoho lidí zapomíná na to, že u psů platí stejná zásada jako u lidí: Každá pozornost, i ta negativní !! může být za určitých okolností pokládána za odměnu.

IV.

Mnoho lidí řeší problém, zda mít psa nebo nemít psa, zda si pořídit společníka, kamaráda do nepohody, kamaráda na výlety i sportování. Já jsem po svých zkušenostech, které jsem sbíral dosud po celou mojí profesní kariéru přikloněn k tomu, aby si lidé psa pořizovali s velkým rozmyslem. Pes není hračka, pes nám nenahradí lidského kamaráda. **PES je a bude PES.**

Mnoho lidí si koupí psa, který se jim líbí, přitom opomíjejí si zjistit základní informace:

Např.: k čemu byl pes vyšlechtěn, co obnáší péče o psa / veterinární, fyziologické a psychologické / aspekty a účel držení psa, komplexní péče o psa a zabezpečení veškeré psychologické a zdravotní pomoci při problémech apod.

Když už si vyberete psa dle svého uvážení, tak si pamatujte, že jste vstoupili do svazku na celý život. Pokud si tohle uvědomíte, uděláte první krok k tomu, abyste se svým psím kamarádem navázali tu správnou komunikaci. Pokud chcete a potřebujete, aby Vám pes důvěřoval, musíte mu dát důvěru svou a on ji musí od Vás cítit. Je to o to těžší, protože pes si nevybírá Vás, ale Vy jeho !!! Je tedy na Vás udělat vše proto, aby pes byl rád s Vámi. Ale ke komunikaci se psem se ještě dostaneme v některých důležitých bodech komunikace se psem. Když je pes řádně socializovaný, vychovaný a je zdravý, tak bude pes psychicky vyrovnaný a veškerá komunikace s ním bude lepší. Proto svého psa **nesmíme polidšťovat** !!! Kladu na toto velký důraz !!! Zažitý způsob držení psů je odlišný od toho, co by si psi představovali a co k životu potřebují. Pramení ze staletých tradic, které vznikly účelově k prospěchu lidí, kterým psi sloužili.

Pozapomnělo se tak nějak, že pes je tvor, který potřebuje žít ve společnosti ostatních psů i lidí. Je to smečkové zvíře, které potřebuje možnost neustálého kontaktu se svými druhy, protože v to jim mi lidé, nemůžeme posloužit sebevíce i

kdybychom jsme jim kupovali jakékoliv množství pamlsků i hraček. Nestačí, aby se na vycházce pouze míjeli nebo aby na sebe koukali pouze přes plot. Jen osobním kontaktem s jiným psem si pes vybuduje sociální chování a bude se podle něj řídit. Ctít zákony smečky, najít v ní jistotu a bezpečí je pro psa stejně důležité jako pro nás lidi.

Pokud psovi dovolíme, společné hry s ostatními psy jejich jednání pak nebude zbrklé a nevypočitatelné, budou vyrovnaní, čitelní a klidní. Budou nás respektovat jako svého vůdce a budou nám plnit naše povely radostně a spolehlivě. Vše leží na bedrech jen nás lidí - co si uděláme z našeho psa, to budeme mít. **Pes je vizitka svého pána!** Pes potřebuje min. 3-4 x denně pohyb venku společně s námi.

Ne, že ho vypustím na zahradu, a budu si myslet, že mu to stačí.

Omyl! jen tak budete mít ze psa nevyrovnaného a zkratovitého psa. Denně by měl pes trávit venku s majitelem min. 2 Hod. Pokud, je tomu opačně, nebudete mít nikdy vyrovnaného a klidného psa!

Nemyslím 2 Hod. v kuse ale tento čas rozpočítat tak, aby byl pes řádně vyvenčený, vyprázdněný a zaměstnaný. Pokud tuto základní věc nemůžete psu dopřát, zapomeňte na to, že si psa pořídíte.

Platí to pro Yorka i pro Mastifa !

Věnujte svůj čas svému psovi, najděte mu zaměstnání, psí školu, psí sporty, myslivost, agility, sportovní výcvik prostě něco, kde se pes unaví, kde bude trávit čas s ostatními psy a nejen s Vámi !!!

V.

Schopnost myšlení psů-

někteří etologové vedou dodnes diskuse s majiteli psů, zda je pozoruhodný výkon zvířat výsledkem výchovy a výcviku nebo projevem schopnosti myšlení a usuzování.

Nejsem zrovna světový specialista na psychologii zvířat a myslím si, že se mám stále co učit a poznávat i přes to, že jsem své práci věnoval nějakých 20 let svého času, vzdělávání, financí, praxe apod. Podle mého přesvědčení jsou psi v mnoha případech mimořádně inteligentní. Na druhé straně někteří etologové a specialisté na psychologii zvířat D.B.M.A. tvrdí, že psi se učí pouze cestou vytváření podmíněných reflexů. Ale každý, kdo se již nějakým způsobem zabýval např. výcvikem psa, může potvrdit, že vždy jednou přijde situace, kdy se musí pořádně soustředit, nechce-li zaostat za svým žákem.

Pes totiž osvědčuje svojí schopnost myšlení, když se šikovně vyhne splnění požadovaného úkolu nebo se stává naším ukázněným společníkem. Viděl jsem již hodně, ale opravdu hodně psů, kteří hodnotili danou situaci a po pečlivé úvaze zvolili správné řešení.

Někteří psi např.: slepečtí, terapeutičtí apod. nesporně osvědčují takovou schopnost

uvažování, jaká vysoko převyšuje podmíněné reflexy, zafixované např. výchovou nebo výcvikem. Tito psi během svého nasazení učiní k zajišťování bezpečnosti svého např.: nevidomého pána mnoho významných rozhodnutí, což opět svědčí o jejich pozoruhodném a složitém intelektu. Je mnoho způsobů, jak se zabývat zvířaty. Jedním z nejhezčích je pozorovat psy v jejich přirozeném prostředí, třeba jak dovedou celé hodiny dovádět na louce, hrát si se svými psími kolegy nebo řešit si problémy bez účasti lidského vměšování.

Ale i v běžném životě musí psi i lidé dodržovat mnoho pravidel, protože jen tak mohou být spokojeni všichni zúčastnění i jejich blízké okolí. Vzhledem k tomu, že člověk je schopen vžít se do určité míry psychiky psa, pes / zvíře/ žije jen ve svém psím světě a vždy se bude chovat jako pes, žijící ve své lidské smečce. Podle definice Heini Hedigera, jednoho z nejvýznamnějších behaviorálních specialistů na psychologii zvířat, je psychologie zvířete souhrnem výzkumu chování plus empatického porozumění. Zvíře se stává osobností, aniž by docházelo k jeho polidštění.

Zrušení / odnaučení / nežádoucího / závadného / chování u zvířat musíme rozumět potlačení nějaké naučené reakce. Velký a rozšířený problém ve vztahu ke psovi dělají majitelé, že své miláčky nevědomky a v nesprávnou chvíli za něco odměňují nebo je uklidňují. Mnoho lidí zapomíná na to, že u psů platí stejná zásada jako u lidí: Každá pozornost, i ta negativní !! může být za určitých okolností pokládána za odměnu.

VI.

Prvním nejčastějším projevem chování spojovaných s problémem tzv. dominantního psího jedince

- 1) kousání/agrese, zejména vůči členům rodiny
- 2) tahání na vodítku
- 3) vyvenčení se v domě, zejména když k takovým nehodám dochází na postelích, na botách atd.
- 4) okusování cenných věcí
- 5) vyskakování při vítání, podávání packy
- 6) pes nepřichází na zavolání
- 7) loudění u stolu
- 8) procházení dveřmi jako první
- 9) spaní na nepovoleném místě (gauč, postel apod.)
- 10) krádeže jídla/prádla

Nejoblíbenějším mýtem Jean Donaldsonové je procházení dveřmi jako první. Když psi spěchají při vycházení z domu, snaží se zkrátit si vzdálenost mezi sebou a čímkoliv venku, co možná nejrychleji, protože jsou rozčileni, protože jsou to psi, protože nemají důvod, proč to nedělat. Pokaždé, když se ptáte "Proč? Proč? Proč?" pes něco dělá, nesnažte se vysvětlit problém pomocí "smečkové teorie", uvědomte si, že pes něco dělá:

1) protože je chování posilováno něčím, co se vyskytuje v okolí psa

2) protože pes nemá důvod to dělat jinak (tzn. proč NE?)

Celá myšlenka dominance je tolik nafouklá, že existují celé výcvikové školy založené na předpokladu, že když dokážete projevit nad svým psem přiměřenou dominanci, vše ostatní se spraví samo. Tento názor je nebezpečný. Neznamená jen, že se bude s každým psem zacházet neuvěřitelně hrubě, pravděpodobně se obnoví problémy s přivoláním nebo kousáním, ale zároveň správně prováděné podmiňování a snaha o zajištění dostatečně různorodého prostředí přijdou nazmar, výsledkem toho je, že pes je stále nevytvořený, což nás opět utvrdí v tom, že mu musíme dát najevo, kdo je pánem. Nic z toho, co tu bylo řečeno, neznamená, že by psi netvořili sociální hierarchii. **Tvoří.**

Není zrovna nejvhodnější pomocí smečkovou teorii vysvětlovat nebo léčit neposlušnost, nevhodné chování nebo kousavost. Lidé, kteří cvičí pomocí aversních metod a řídí se dominančním modelem, by dosahovali lepších výsledků a méně by poškozovali psa, pokud by používali tresty na základě důkladného prostudování a porozumění teorie učení, nebo, ještě lépe, kdyby se vyhýbali trestům úplně a použili jiné metody učení. Koncept dominance jednoduše není nutný.

Jak to tedy je :

Kde je tedy pravda? Pravda je, že psi nejsou vlci. Když uvážíte počet uplynulých generací, výroky typu "Chci se naučit, jak zacházet se svým psem, budu se tedy učit od vlků" dávají stejný smysl jako kdybyste řekli: "Chci zlepšit své rodičovské schopnosti - musím zjistit, jak to ti šimpanzové dělají!".

Vlci jsou nejbližšími příbuznými psů - stejně jako jsou šimpanzi nejbližší příbuzní lidí - ale psi se stali samostatným druhem pravděpodobně již před 135 000 lety.

Přestože si zachovali některé charakteristiky vlků a jiných psovitých šelem, tisíce let domestikace a selektivního šlechtění je hluboce změnilo.

Podle Dr. Myrny Milani, veterinářky a odbornice na chování zvířat, jsou zvířata, která v divoké přírodě panují ve smečce hrubou silou, eliminována z genofondu populace, protože síla vyžaduje spoustu energie a vystavuje zvířata vysokému riziku smrti, zranění nebo tomu, že budou ulovena predátorem. Dr. Frank Beach provedl třicetiletý výzkum na psech na univerzitách Yale a Berkeley.

19 let bylo věnováno výzkumu sociálního chování psí smečky. Ne vlčí smečky, ale

psí smečky.

Některá jeho zjištění:

- psi - samci mají pevnou hierarchii
- feny mají také hierarchii, ale ta je mnohem variabilnější
- když smícháte dohromady jednotlivá pohlaví, zamíchá to i s pravidly.
- malá štěňata mají něco jako "štěněčí licenci (puppy licence)". To jim v podstatě dovoluje dělat cokoli. Feny jsou ke štěněčí licenci tolerantnější než psi.
- štěněčí licence zaniká ve věku okolo 4 měsíců. V tuto dobu starší středně postavení psi udělají štěněti v pravém slova smyslu ze života peklo, dokud štěně nenabízí všechno příslušné usmiřovací chování (appeasement behavior) a nezaujme nejnižší místo v sociální hierarchii. Nejvýše postavení jedinci celou věc naprosto ignorují.
- neexistuje fyzická dominance. Všeho je dosaženo pomocí psychologického týrání (psychological harassment). Vše je ritualizováno.
- jen naprostá menšina psů získala své "alfa" postavení pomocí násilí. Ti, kteří to tak dokázali, byli rychle sesazeni. Nikdo nemá rád diktátory.

Naprostá většina alfa psů vládne benevolentně. Jsou si jisti svou pozicí. Nesnižují se k tomu, aby se prali a dokazovali tím svou pozici. Pokud by to dělali, snižovali by své postavení, protože:

perou se STŘEDNĚ postavená zvířata. Nejsou si jisti svou pozicí a chtějí se povýšit nad ostatní středně postavená zvířata. Nízko postavená zvířata nevyhledávají konflikty. Vědí, že by prohrála. Znají svoje postavení a přijímají ho.

"Alfa" neznamená fyzicky dominantní. Znamená to "mít zdroje pod kontrolou". Spousta alfa psů je příliš malých nebo fyzicky slabých, aby mohli fyzicky dominovat. Vysloužili si ale právo kontrolovat ceněné zdroje. Každý jednotlivý pes si sám určuje, které zdroje jsou pro něj důležité. Takže alfa pes se může vzdát nejlepšího místa na spaní, protože ho jednoduše nezajímá.

Úplně každý pes je velmi úzce vázán na člověka. Protože je to pes s velice citlivou povahou, která nesnese nátlak ani tvrdou ruku, klasické metody cvičení selhávají a často mají největší úspěch ve výchově lidé, kteří mají štěně jako svého prvního psa. Ti při jeho výchově nesrovnávají jeho vlastnosti s vlastnostmi jiných plemen a nejsou ve vleku zaběhaných výchovných postupů, účinných u předcházejících psů. Pro výchovu štěněte každého plemene či křížence je především důležité, aby chovatel psovi dopřál pocit, že je platným členem lidské smečky.

V žádném případě nepatří do ohrady mimo rodinu, kde by se jeho výjimečná povaha ztratila. Každý pes je partnerský pes a jeho povahové vlastnosti a vrozené schopnosti se životem mimo smečku vytrácejí. Pes každého plemene musí především znát pravidla a pak také musí mít ze společné práce radost. Žádný pes není bez potřebného vedení psem k výcviku pro vrcholné zkoušky poslušnosti, ale každý pes se při kvalitním výcviku a

požadované výchově je schopen zvládat základní povely a být tím pádem ovladatelný v každé situaci. Každý pes, který je nadaný velkou inteligencí nikdy nebude slepě plnit příkazy. Jeho vrozená touha zalíbit se svému pánovi mu dává dobrý předpoklad pro nácvik poslušnosti. Pro výchovu psa je rozhodující prvních 10 měsíců. V této době se vytvářejí vztahy ke každému členu rodiny a na druhou stranu tehdy mohou vzniknout i budoucí problémy. Výchova musí být vždy důsledná, ale bez nátlaku, s velkou trpělivostí a láskou. Měla by probíhat vždy formou hry a pes by měl vždy při plnění úkolů pociťovat radost. V tomto období pes musí mít možnost setkávat se s různými lidmi a psy, cestovat různými dopravními prostředky a žít v úplně normální moderní společnosti. Mladého psa je také třeba seznámit s kočkami a jiným domácím zvířectvem, protože se tak zabrání v budoucnu mnohým problémům.

Nikdy se nesmí dovolit dětem, aby se ke štěněti zachovaly špatně, právě pro typickou vlastnost psů, kterou je dokonalá paměť. Různá plemena psů dospívají různě, někteří později, proto je možné cvičit ho delší dobu, jiní zase dříve. Vyšší level výcviku je požadován od psa při správném vedení min. od 14 měsíců. Jediným nástrojem možným pro výchovu všech psů je **lidský hlas a jeho intonace!!!**. Je třeba důslednosti, klidného a stálého vedení. Každý pes respektuje a šťastně žije ve své smečce, když je jeho chovatel popř. majitel důsledný, spravedlivý, citlivý vůdce smečky!!!

VIII.

Čas od času mi lidé říkají: "hele, je to **"JEN PES"**, nebo hele "je to hodně peněz" jen za nějakého PSA". Nechápu ujeté kilometry, strávený čas se psem při výcviku, závodech, výstavách, výdaje vynaložené "JEN za PSA". Některé z mých nejpyšnějších okamžiků patřili "JEN těm PSŮM". Kolikrát byla moje jediná společnost "JEN ta Psí".

Ale ani jednou jsem se necítil bezvýznamný. Některé z mých nejsmutnějších okamžiků přinesl "JEN PES" a v té době tmy a smutku, jemný dotyk "JEN PSA" mě uklidnil a dal mi důvod zdolat tento den. Pokud si i Ty myslíš, že je to "JEN PES", pak budeš pravděpodobně rozumět i frázím "JEN PŘÍTEL", "JEN VÝCHOD SLUNCE" nebo "JEN SLIB". "JEN PES" přináší do mého života skutečnou podstatu přátelství, důvěry a čisté nespoutané radosti. "JEN PES" přináší soucit a trpělivost, které mě

dělají lepším člověkem.

Proto kvůli "JEN PSŮM" budu dříve vstávat, budu opět zašpiněný od hlíny, upocený, zaslantaný, a budu toužebně hledět do budoucnosti, která bude ve spojení vždy jen "se psem". Můj pes - to není "JEN PES", ale ztělesnění nadějí a snů o budoucnosti, něžných vzpomínek na minulost, a čisté radosti okamžiku. "JEN PES" odhaluje to, co je dobré ve mně a odhání moje špatné myšlenky a starosti dne. Doufám, že jednoho dne lidé pochopí, že to není "JEN PES", ale to, co mi dává lidskost a nedovolí mi být "JEN ČLOVĚK". Tak když příště uslyšíš frázi "JEN PES", jen se usměj, protože oni prostě "Jen nechápou....

IX.

HLAS - nejužitečnější pomůckou při komunikaci s vaším psem je váš hlas. Přenáší na psa vaše vnímání dané situace, přenáší na psa vaše pocity a směr vyžadovaného chování.

Na intonačně kladný hlas projeví pes radost, vrtí ocasem apod. Pokud intonačně hlas zvýšíte a prohloubíte jeho důraz, pes se bude chovat tak, že hned poznáte, že přemýšlí, co bude následovat

za výtku. Rozhodný a pevný tón používejte vždy pro získání pozornosti a očekávané spolupráce. Používáte-li správně intonaci hlasu a používáte odlišné tóny, pes Vám bude lépe rozumět a bude lépe reagovat na vaše podněty.

Vaše intonace hlasu musí jasně vyjadřovat opravdové přesvědčení. Jakmile podáte něco ve špatné intonaci - pes Vám to dá jasně najevo, že na tento signál nebude vůbec reagovat a bude Vás ignorovat. Důležitá jsou i slova, pes se může naučit chápat vaše slova i souvislé věty. Pes má citlivé uši, proto doporučuji aby jste si vytvořili vlastní klidný a srozumitelný slovník, který používáte v komunikaci s vaším psem. Pokud budete furt jen křičet nadávat apod. pes dříve nebo později na Vás hodí bobek a bude dělat, že neexistujete.

X.

V několika uplynulých letech zaplavilo neobornou kynologickou veřejnost / majitele psů - psů společníků / tolik informací o výchově psů, o výcviku psů, o chování psů, že majitelé psů se přímo dusili „odbornými radami“, které dostávali z nejrůznějších míst / Knihy, letáky, internet, časopisy apod. / Jak mají pečovat o své psy, jak je vychovávat, jak je cvičit a hlavně ty psy, kteří mají úlohu „ jen jako pes společník nebo jako rodinný pes“ a své rodině má jejich pes přinášet jen radost. Mnoho těchto informací je však hodně zavádějících a největší část těchto informací je však úplně mimo naše chápání. Tyto matoucí rozpory mají jedno společné: zcela opomíjejí vliv vzájemného působení pána a jeho psa na chování zvířete. Všímají-li si vůbec majitele jako činitele utvářejícího chování, omezuje se to na otázku, jak odráží nesprávné chování psa neurotické projevy jeho pána. Behaviorální terapie psů je věda vycházející ze dvou oblastí výzkumu. Obě oblasti si kladou za cíl vědomě

zlepšovat roli lidského faktoru. Stává se, že zkoumají psy v jejich sociální hierarchii, v cizím prostředí, podrobují psy psychickým testům včetně kompletní anamnézy a spoluúčasti majitele psa při terapii problémového chování psa. Chování psa žijícího v lidské smečce / rodině / je ale ve velké míře závislé na domácím prostředí, v němž hraje rozhodující úlohu lidská proměnná.

I v nejlepších rodinách se vyskytují konflikty citů a očekávání a v takových případech behaviorální terapeut rozpozná a vytuší, že mezi psem a jeho majitelem probíhá vysoké napětí. Zjišťuje, jak se vzájemně prolínají a ovlivňují duševní stavy uvnitř lidské smečky. Proto je nutné dodržovat doporučený cílený postup v terapii psa, jen to povede ke zvládnutí daného diagnostikovaného problému.

Problémové / abnormální – závadné /chování psů může mít různorodé příčiny jako např.: dědičné činitele, poranění mozku, některé patologické fyziologické stavy, neurotické stavy, nepřístojné chování, špatně zvolená komunikace se psem, špatně vedená výchova a výcvik psa atd. Proto je vhodné aby majitel psa, který si neví rady s chováním svého psa ihned vyhledal behaviorálního specialistu na psí chování a problém začal co nejdříve řešit – čím dříve tím lépe.

Problémové chování samo nezmizí – jen se stářím psa upevňuje

XI.

Jaký pán, takový je jeho pes.!!!

Je to již dávno známá moudrost a tato slova obsahují také větší špetku pravdy, ačkoliv nelze jednoznačně tvrdit, že každý neurotický pes má neurotického páníčka

Abnormální chování psa může mít různorodé příčiny např.: dědičné činitele, poranění mozku, některé fyziologické stavy - neurotické a zkratkovité chování bývají však důsledkem nesprávného zacházení se

psem. Neurotičtí psi v mnoha případech **napodobují neurotické členy lidské smečky**, jehož jsou součástí. Stávají se různě obětmi hloupostí, rozmazleností, přehnaná tolerantnost, špatně chápána láska, polidšťováním, lajdáctví nebo i krutosti ze strany svého páníčka. Ať je příčina jakákoliv, podstatné je, že se pes většinou nenarodí v takovém psychickém rozpoložení, které začne vykazovat během svého života. Pes se takovým stává v důsledku jednání člověka.

A je-li tomu tak doopravdy, pak je naděje na nápravu chování takto postiženého psa. Jestliže se majitelé psů lépe seznámí s příčinami nežádoucího chování svých miláčků a naučí se také, jak je eliminovat. Bude méně takových psů, kteří dělají svému okolí potíže, proto je velmi důležité ihned při kdejakém problému vyhledat pomoc odborníka na problémové chování psů / Behaviorálního specialistu zvířat www.prevychovapsu.eu

Psí psychologické centrum